

POLİSİN ADLİ GÖREVLERİNİN YERİNE GETİRİLMESİNDE DELİLLERİN TOPLANMASI, MUHAFAZASI VE İLGİLİ YERLERE GÖNDERİLMESİ HAKKINDA YÖNETMELİK

Resmi Gazete ile Neşir ve İlânı: 17 Şubat 1983 - Sayı: 17962

I. BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç:

Madde 1 - Bu Yönetmeliğin amacı; Kanunlarla polise tevdi olunan adli görevlerin yerine getirilmesi sırasında suç delillerinin düzenli ve eksiksiz toplanmasına, muhafazasına ve ilgili yerlere gönderilmesine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam :

Madde 2 - Bu Yönetmelik; Polisin, kanunlarda suç sayılan fiil ve hareketlerin ortaya çıkmasıyla başlayan adli görevlerinin yerine getirilmesi, suç ve suç sanıklarıyla ilgili delillerin tesbiti, toplanması, muhafazası, ambalajlanması, ilgili yerlere gönderilmesi ve bu konulara ilişkin diğer hususları kapsar.

Tanımlar :

Madde 3 - Bu Yönetmelikte geçen deyimlerden:

Polisin adli görevleri: Önleyici zabıta tedbirleriyle engel olunamaması sonucu bir suçun işlenmesi durumunda, kanunlarla polise tevdi olunan suç ve suç sanıkları ile bunlara ait delillerin tesbiti, suç sanıklarının yakalanması ve adli mercilere teslimi, safhalarında polisin yaptığı çalışmaları,

Delil: Meydana gelen bir suçun aydınlatılması ve suç sanıklarının tesbitine yarayan her türlü ispat vasıtalarını,

Maddi Delil: İtiraf ve şahâdet dışında kalan suç veya suç sanıklarıyla ilgili maddi (fiziki) bir yapıya sahip, canlı veya cansız, dokunulabilen şeyleri,

Olay: Kanunlarda açıkça suç olarak belirtilen fiil ve hareketlerin ortaya çıkmasını, ifade eder.

II. BÖLÜM

Olay Yeri İncelenmesi

Olay Yerine Gidiş Hazırlığı:

Madde 4 - Olay yerine plânlı olarak ve sür'atle gidilir. Plân önceden ayrıntılı bir şekilde hazırlanır.

Hazırlanan plânda, olayın çeşidine göre;

a) Personelin sayısı, niteliği, olaydaki görevi,

b) Olay soruşturma sorumlusu,

c) Araç, gereç, teçhizat ve malzemenin (kroki ve fotoğraf malzemesi, delil ambalaj malzemesi, inzibat aletleri, iz tesbit malzemesi ve diğer lüzumlu malzeme) nitelik ve nicelikleri,

Açıkça belirtilir.

Olay Yerinde Alınacak Tedbirler:

Madde 5 - Olay yerinde, olayın önem ve çeşidine göre, öncelikle aşağıda belirtilen tedbirler alınır;

a) Yaralılara ilk müdahale ve tahliye işlemleri yapılır.

b) Seyirci kalabalığı uzaklaştırılır.

c) Olay yeri giriş ve çıkışları kontrol altında tutulur.

d) Trafik akışının devamı sağlanır.

e) Olay yeri yakınında bulunan şahıslar kontrol edilir.

f) Delillerin bozulması, değişmesi, kaybolması önlenir.

g) Mevcut oldukları takdirde sanıklar muhafaza altına alınır.

- h) Şahitlerin ifadeleri alınmadan olay yerinden uzaklaşmaları önlenir.
i) Sanıkların şahitlerle ve şahitlerin birbirleriyle konuşmaları önlenir.

Olay Yerinin Sistematik İncelenmesi:

Madde 6 - Olay yerinin ilk incelenmesi, gözlem yoluyla yapılır.

Bu incelemede suç sanıklarının;

- a) Giriş yeri ile bu yere nasıl girildiğinin,
b) Asıl saldırı hedefinin,
c) Giriş yeri ile asıl saldırı hedefi arasında izlediği yolun,
d) Çıkış yerinin,
e) Asıl saldırı hedefi ile çıkış yeri arasında izlediği yolun,
f) Uğrayabileceği diğer yerlerin,

Tesbiti yapılır.

Bu tesbitten sonra yöntem kullanarak (Belirli bir nokta seçilmek ve belirli bir istikamete doğru hareket edilmek suretiyle yukarıdan aşağıya bölgelere ayırarak, dıştan içe daire çizerek vb.) olay yerinin ayrıntılı incelenmesine geçilir.

Bu inceleme sırasında olay yerinde;

- a) Suç sanıklarının veya mağdurun bedeninden düşebilen veya akabilen madde ve parçalar (kıl, kan, tırnak... gibi)
b) Suç sanıklarının veya mağdurun üzerinden düşebilen parçalar (düğme, mendil, kravat, not defteri... gibi)
c) Suç sanıklarına ait ve suçu işlemeye elverişli vasıtalar. (Ateşli veya ateşsiz silâhlar, mermi çekirdeği, kovan, maymuncuk, kalıp... gibi)
d) Suç sanıklarının veya mağdurun ve ilgililerin mekân itibariyle bıraktıkları izler, (parmak izi, ayak izi, diş izi, beden izi, boğuşma izleri... gibi)
e) Olayın aydınlatılmasına ve suç sanıklarının belirlenmesine yarıyacak diğer hususlar, (suç unsuru taşıyan bildiri, broşür, dergi, afiş, kitap vb. ile bunların yazım ve basımında kullanılan daktilo, teksir makinası... gibi)

Belirlenir, etiketlenir ve not edilir.

Bu işlemler sırasında delillerin kaybolmamasına, bozulmamasına, yerlerinin değişmemesine dikkat edilir.

Olay yeri incelemesinde, olay yerinde soruşturma grubundan başkasının girmesine izin verilmez.

Olay Yeri Krokisi:

Madde 7 - Olay yerinde bulunan deliller toplanmadan olay yeri krokisi yapılır.

Yapılacak krokide, iz ve delillerin bulunduğu yerler, keşin ve doğru alınmış ölçüler, hava durumu, olayın zamanı, dosya numarası, krokiyi yapanın ismi, yönler ve birimin adı mutlaka yazılır.

Fotoğraf Çekme:

Madde 8 - Olay yerinin incelenmesiyle belirlenen önemli yerlerin fotoğrafı çekilir.

Fotoğraf çekiminin, tüm iz ve delilleri belirtecek şekilde, ölçekli, muhtelif açılardan ve en az iki poz olması gereklidir.

Olay Yeri Plânı:

Madde 9 - Olayın mahiyet ve önemine göre olay yerinin, tekniğine uygun plânı yapılır.

İncelemenin Uzmanlarca Yapılması:

Madde 10 - Olay yerinin sistematik incelenmesinde soruşturma sorumlusu, bilimsel ve teknik incelemeleri yaparken uzmanlardan yararlanır. (Parmak izi uzmanı, patlayıcı madde uzmanı, balistik uzmanı... gibi)

Tutanak Düzenlenmesi

Madde 11 - Olay yeri incelemesinin tüm safhaları tutanakla tesbit edilir.

Suç Kaynağının Araştırılması:

Madde 12 - Suçta, aramalarda, kontrollerde ele geçirilen silâhların, uyuşturucu maddelerin suç unsuru taşıyan her türlü yayınların, (broşür, afiş, dergi, kitap, değerli kâğıt vb.) bunların

yazım ve basımında kullanılan malzemenin ve suçun kaynağına inilerek irtibatlı tüm delillerin ve suç sanıklarının ele geçirilmesine çalışılır.

III. BÖLÜM

Delillerin Toplanması, Muhafazası, Ambalajı ve İlgili Yerlere Gönderilmesi

Delillerin Toplanması:

Madde 13 - Olay yerinin incelenmesi sırasında bulunan tüm maddi deliller, buldukları yerlerde etiketlenerek numaralanır.

Etiketlerin üzerine; delillerin bulunduğu yer, olay dosya numarası, tarih, delillerin izahı, kimden alındığı emniyet biriminin adı, soruşturmacının kimliği ve lüzumlu görülen diğer hususlar yazılır.

Olay yeri incelemesi bittikten sonra, bulunan delillerin toplanmasına geçilir.

Deliller toplanırken, bozulmalarına, değişmelerine, kaybolmalarına meydan verilmeyecek tedbirler alınır. (Kenarlarından tutma, eldiven takma, kıskaç kullanma... gibi)

Bu şekilde toplanan deliller geçici ve basit ambalajlarına konur.

Basit ambalaj malzemesi; Madde 16'da belirtilen, olayın mahiyet ve önemine göre olay yerine gidişte götürülmesine lüzum görülen malzemedir.

Delillerin Muhafaza Edilmesi:

Madde 14 - Delillerin muhafazası, suç sayılan olayın meydana geldiği andan itibaren başlar.

Olay yerinin açık veya kapalı saha oluşu, hava durumu, delillerin kimyasal ve fiziksel özellikleri göz önünde bulundurularak gerekli koruyucu tedbirler alınır.

Olay yerinde kalması zaruri görülen deliller, soruşturma veya inceleme sonuçlanıncaya kadar görevlendirilecek nöbetçilerle korunur.

Diğer deliller, ilgili yerlere gönderilmek üzere soruşturmayı yapan emniyet biriminde, kilitli ve mahsus odalarında veya çelik dolaplarda muhafaza edilirler.

İlgililerden başkasının herhangi bir sebeple bu yerlere girmelerine veya dolapları açmalarına müsaade edilmez.

Polis Laboratuvarlarına gönderilen delillerin muhafazası, Laboratuvar görevlilerince sağlanır.

Delillerin Ambalajlanması:

Madde 15 - Olay yerinde bulunan maddi delillerden bilimsel yöntemlerle inceleme ve değerlendirmeleri gerekli görülenleri en yakın polis laboratuvarlarına gönderilmek üzere aşağıda gösterildiği şekilde tam ambalajlanmaları yapılır.

a) Deliller, sıcağa, soğuğa, sarsıntılara, her türlü kimyasal ve fiziksel etmenlere veya çalınmaya karşı korunacak şekilde ambalajlanır.

b) Deliller, kimyasal ve fiziksel özelliklerine göre ve ayrı ayrı ambalajlanır.

c) Deliller, ambalajlarına sarsıntı ve sallantılara meydan vermeyecek şekilde yerleştirilir ve araları doldurularak boşluk bırakılmaz.

Ambalaj Malzemeleri :

Madde 16 - Ambalajlama malzemesi olarak; muhtelif naylon ve bez torbalar, mukavva, teneke, plâstik ve tahtadan mamül kutulara, cam şişeler, çeşitli büyüklükte hazır etiketler, zamk ve seleban çeşitleri, ambalaj yapımına yardımcı el aletleri, kırmızı mum, sicim, iplik, kurşun, mühür ve sıkma makinası, pens ve cımbız gibi tutucu aletler, sünger, parça kumaş, pamuk, talaş, mantar tıpa ve uygun görülecek diğer malzeme kullanılır.

Ambalaja Konulacak Evrak:

Madde 17 - Ambalajlara, delillerle ilgili düzenlenen tutanaktan iki nüsha, olay yerinde yazılan etiket ve gönderilen yere hitaben yazılan yazı da yerleştirilir.

Tutanakta; delillerin cinsi, miktarı, özellikleri, üzerindeki işaret, yazı ve numaraları, huzurda bulunanların kimlikleri, tarih, yer, saat ve imzalar bulunur.

Yazılan yazıda istenen husus açıkça belirtilir.

Ambalajın Mühürlenmesi:

Madde 18- (Değişik - R.G.: 7.5.2005 - 25838 / m.1) Olay yerlerinde elde edilen deliller, incelenmek üzere ilgili birimlere gönderilirken uygun şekilde ambalajlandıktan sonra ambalajın ebadına, delillerin mahiyet ve önemine göre tel, sicim, ip veya uygun görülen benzerleri ile bağlanıp, plastik kelepçe, açıldığında yeniden kullanılamayacak derecede deforme olan ve açıldığı belli olan mühür bandı, kendinden yapışkanlı güvenlik poşeti, üzerinde seri numarası bulunan tek kullanımlık hazır mühür, kurşun veya mumla mühürlenir.

Patlayıcı ve Uyuşturucu Maddelerin Ambalajlanması:

Madde 19 - “Barut ve Patlayıcı Maddelerle Silah ve Teferruatının ve Av Malzemesinin Sureti Murakabesine Dair Nizamnamesinde tanımı ve sınıflandırılması yapılan patlayıcı maddelerin ambalajlanmasında, aynı Nizamnamenin, “2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabeleri Hakkında Kanun” kapsamında olan uyuşturucu madde ve müstahzarların ambalajlanmasında, aynı Kanun'un 21. maddesine göre çıkarılan 21 Kasım 1982 tarih ve 17875 sayılı Resmi Gazete’de yayımı ile yürürlüğe giren Yönetmeliğin, İlgili hükümleri de gözönüne alınır.

Delillerin İlgili Yerlere Gönderilmesi:

Madde 20 - Deliller ilgili yerlere, PTT kanalı ile veya kurye ile gönderilir.

a) PTT kanalı ile gönderilenler “DEĞERLİ KOLİ” muamelesine tabi tutulur.

b) Polis laboratuvarlarına gönderilen kolilerin teslimi ve geri alınması “Emniyet Genel Müdürlüğü Kriminal Polis Laboratuvarları Teknik Hizmet Yönetmeliği” hükümlerine göre yapılır.

c) C. Savcılıklarına gönderilen kolilerde ise “Suç Eşyası Yönetmeliği” hükümleri tatbik edilir.

IV. BÖLÜM *Çeşitli ve Son Hükümler*

Uygulanacak Diğer Mevzuat:

Madde 21 - Polisin adli görevlerinin yerine getirilmesi sırasında delillerin toplanması, muhafazası, ambalajlanması ve gönderilmesine ilişkin olarak bu Yönetmelikte belirtilmeyen hususlarda diğer Kanun, Tüzük ve Yönetmeliklerde yer alan hükümler uygulanır.

Yürürlük

Madde 22 - Bu Yönetmelik Resmi Gazete’de yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 23 - Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri Bakanı yürütür.